

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „výživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?**Povinnosť rodičov vyživovať svoje deti.**

Rodičia sú povinní vyživovať svoje maloleté deti. Spôsob a forma výživného sa určuje vzájomnou dohodou rodičov. Výška výživného musí zodpovedať potrebám maloletých detí a finančnej situácii ich rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa. Obaja rodičia musia vyživovať svoje maloleté deti v súlade s vlastnou finančnou situáciou (článok 3.192 Občianskeho zákonníka (*Civilinis kodeksas*)). Za určitých okolností vymedzených v právnych predpisoch musia rodičia vyživovať svoje dospelé deti (do veku 24 rokov), ak je to v ich možnostiach (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Povinnosť dospelých detí vyživovať svojich rodičov.

Dospelé deti sú povinné vyživovať rodičov, ktorí stratili zárobkovú schopnosť a potrebujú podporu. Výživné sa poskytuje (prizná súdom) vo forme mesačnej platby v pevne stanovenej výške (článok 3.205 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná výživovacia povinnosť medzi manželmi.

Pri vydaní príkazu na rozluku môže súd uložiť manželovi, ktorý rozluku zapríčinil, aby platil výživné druhému manželovi, ktorý výživné potrebuje, okrem prípadu, keď sa otázky výživného upravujú vzájomnou dohodou manželov. Výživné sa môže nariadiť vo forme jednorazovej sumy, mesačných platieb výživného alebo prevodu majetku (článok 3.78 Občianskeho zákonníka). V prípade anulovania manželstva má manžel, ktorý anulovanie nezapríčinil a výživné potrebuje, právo požadovať od manžela, ktorý anulovanie zapríčinil, výživné počas najviac troch rokov (článok 3.47 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná výživovacia povinnosť medzi bývalými manželmi.

Pri vydávaní príkazu na rozvod súd prizná výživné manželovi, ktorý ho potrebuje, okrem prípadu, keď sa otázka výživného upravila dohodou medzi manželmi týkajúcou sa účinkov rozvodu. Manžel nemá právo na výživné, ak má dostatočný majetok alebo príjem na to, aby sa dokázal úplne užiť. Predpokladá sa, že výživné je potrebné, ak manžel vychováva maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva alebo nie je schopný pracovať z dôvodu svojho veku alebo zdravotného stavu. Manžel, ktorý zodpovedá za rozvod, nemá právo na výživné. Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a rozhodovaní o výške výživného súd zohľadňuje trvanie manželstva, potrebu výživného, majetok, ktorý vlastní bývalí manželia, ich zdravotný stav, vek, pracovnú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde zamestnanie, a ďalšie dôležité faktory. Výživné sa môže nariadiť vo forme jednorazovej sumy, mesačných platieb výživného alebo prevodu majetku (článok 3.72 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná výživovacia povinnosť medzi inými rodinnými príslušníkmi.

Ak je to možné, dospelý súrodenec musí vyživovať svojho maloletého súrodenca, ktorý takúto podporu potrebuje, nemá rodičov alebo od nich nedokáže získať výživné (článok 3.236 Občianskeho zákonníka). Dospelé vnúčatá, ktoré majú takú možnosť, musia platiť výživné svojim starým rodičom, ak tí nie sú schopní pracovať a potrebujú podporu. Starí rodičia, ktorí majú takú možnosť, musia platiť výživné svojim maloletým vnúčatám, ktoré nemajú rodičov alebo od nich nedokážu získať výživné (článok 3.237 Občianskeho zákonníka).

Zmluva o výživnom a zmluva o doživotnom dôchodku

V rámci zmluvy o výživnom sa jedna strana, teda platiteľ výživného (dlžník) zaväzuje, že bude druhej strane, teda príjemcovi výživného, bezodplatne alebo výmenou za prevod kapitálu do jeho vlastníctva uhrádzať pravidelné platby peňažných súm určených v zmluve o výživnom alebo príjemcu akýmkoľvek iným spôsobom vyživovať. Povinnosť platiť výživné sa môže stanoviť nielen zmluvou, ale rovnako aj právnym predpisom, rozsudkom súdu alebo závetom (článok 6.439 Občianskeho zákonníka). V rámci zmluvy o doživotnom dôchodku dôchodca, ktorý je fyzickou osobou, prevádza dom, byt, pozemok alebo inú nehnuteľnosť, ktorá mu patrí, do vlastníctva platiteľa dôchodku a platiteľ dôchodku je povinný vyživovať dôchodcu a/alebo inú ním určenú osobu (iné ním určené osoby) do konca života (články 6.460 a 6.461 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia sú povinní vyživovať svoje maloleté deti. Postup a forma výživného sa určuje vzájomnou dohodou rodičov. Výška výživného musí zodpovedať potrebám maloletých detí a finančnej situácii ich rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa (článok 3.192 Občianskeho zákonníka). Rodičia sú teda v podstate v každom prípade povinní vyživovať svoje deti do dosiahnutia dospelosti (18 rokov). Povinnosť vyživovať deti do dosiahnutia veku 24 rokov závisí od viacerých okolností. Ak majú rodičia takú možnosť, musia vyživovať svoje dospelé deti do veku 24 rokov, ak sú deti zapísané v programe sekundárneho vzdelávania alebo programe formálnej odbornej prípravy s cieľom získať základnú kvalifikáciu alebo v škole vyššieho vzdelávania v rámci denného programu a ak potrebujú finančnú pomoc na základe finančnej situácie dospelých detí, ich príjmu, možnosti nadobúdania vlastného príjmu a ďalších dôležitých faktorov. Od rodičov sa nevyžaduje, aby vyživovali dospelé deti, ktoré študujú s cieľom dosiahnuť dodatočné vyššie vzdelanie alebo odbornú kvalifikáciu (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Požiadavky súvisiace s formou a výškou výživného pre maloleté a dospelé deti sa nelíšia a závisia od osobitných okolností.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa dieťaťu neplatí výživné, prizná sa v rámci súdneho konania. Ak si rodičia (rodič) nesplnia (nesplní) povinnosť vyživovať svoje maloleté deti, súd môže vydať príkaz na poskytovanie výživného v rámci konania začatého na návrh rodiča, poručníka (opatrovníka) dieťaťa alebo štátnej inštitúcie na ochranu práv dieťaťa. Súdom môže byť príkaz na poskytovanie výživného aj v prípade, ak sa rodičia pri rozvode alebo rozluke nedohodnú na výživnom pre svoje maloleté deti (článok 3.194 Občianskeho zákonníka). Ak si rodičia (rodič) dospelého dieťaťa nesplnia (nesplní) výživovacia povinnosť vo vzťahu k dieťaťu, dieťa môže podať súdnu žalobu o výživné (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V rámci súdneho konania možno priznať výživné aj manželom, bývalým manželom a iným rodinným príslušníkom.

Veci týkajúce sa výživného v Litve prerokúvajú okresné sudy. Návrhy sa podávajú na súd podľa miesta pobytu odporcu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe, návrh možno podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho pobytu. Ak odporca nemá miesto pobytu v Litovskej republike, možno ho podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho miesta pobytu v Litovskej republike. Žalobu o výživné možno podať aj v mieste pobytu navrhovateľa (články 26, 29 a 30 Občianskeho súdneho poriadku).

Štát poskytuje výživné maloletým deťom, ktoré počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac nedostali výživné od svojich rodičov alebo dospelých blízkych príbuzných, ktorí ich môžu vyživovať (článok 3.204 Občianskeho zákonníka). Dávky výživného prideluje a vypláca Rada štátneho fondu sociálneho poistenia

v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce. Pri podaní žiadosti o dávku musí žiadateľ (rodič, ktorému súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo poručník, resp. opatrovník) predložiť tieto dokumenty: žiadosť o dávku výživného, rozhodnutie súdu alebo súdom potvrdenú zmluvu o výživnom na dieťa alebo ich overené kópie, prepisy alebo výpisy z nich, v ktorých sa uvádza stanovená výška požadovaného výživného na dieťa, ako aj dokumenty, ktorými sa preukazuje, že: dieťa je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve; dieťa počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac nedostalo výživné alebo dostalo iba časť výživného; žiadateľ je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve (ak inštitúcia nemôže získať uvedené dokumenty alebo údaje zo štátnych registrov, registrov inštitúcie alebo štátnych informačných systémov). Platbou dávky výživného v súlade so stanoveným postupom nadobúda Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce od chvíle, keď je dávka zaplatená, právo vymáhať od osoby povinnej na plnenie výživného uhradené sumy, ako aj úrok z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Rozhodnutie o vymáhaní uhradených súm dávok výživného a/alebo úroku spoločne predstavuje vykonateľný titul.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno. Návrh v mene maloletého dieťaťa môžu podať jeho zákonní zástupcovia (rodičia, adoptívni rodičia, poručníci, opatrovníci). Môže ho podať aj jednotlivec oprávnený konať na základe splnomocnenia ako zástupca fyzickej osoby na súde (právnik, právny asistent atď.). Fyzické osoby môžu na zastupovanie na súde splnomocniť aj osoby, ktoré majú vysokoškolské právnické vzdelanie, ak zastupujú svojich blízkych príbuzných alebo manžela (partnera žijúceho v spoločnej domácnosti). Medzi blízkych príbuzných patria príbuzní v priamej línii do druhého stupňa vrátane (rodičia a deti, starí rodičia a vnúčatá) a príbuzní v pobočnej línii v druhom stupni (súrodenci) (článok 3.135 Občianskeho zákonníka).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Veci týkajúce sa výživného v Litve prerokúvajú okresné sudy. Návrhy sa podávajú na súd podľa miesta pobytu odporcu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe, návrh možno podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho pobytu. Ak odporca nemá miesto pobytu v Litovskej republike, možno ho podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho miesta pobytu v Litovskej republike. Žalobu o výživné možno podať aj v mieste pobytu navrhovateľa (články 26, 29 a 30 Občianskeho súdneho poriadku).

Pri podaní súdnej žaloby sa nevyžaduje, aby navrhovateľ využil služby právnik alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa. Pozri aj otázky 3 a 4.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pri podaní súdnej žaloby sa nevyžaduje, aby navrhovateľ využil služby právnik alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa. Pozri aj otázky 3 a 4.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Trovy konania zahŕňajú kolkový poplatok a trovy prerokovania veci (článok 79 Občianskeho súdneho poriadku). Výška súdneho kolkového poplatku za podanie súdnej žaloby sa upravuje v článku 80 Občianskeho súdneho poriadku. V sporoch týkajúcich sa majetku sa výška súdneho kolkového poplatku vypočíta na základe hodnoty pohľadávky: v prípade pohľadávok do výšky 30 000 EUR – 3 %, ale minimálne 20 EUR; v prípade pohľadávok vo výške od 30 000 EUR do 100 000 EUR – 900 EUR a 2 % zo sumy pohľadávky, ktorá prevyšuje 30 000 EUR; v prípade nárokov prevyšujúcich 100 000 EUR – 2 300 EUR a 1 % zo sumy prevyšujúcej 100 000 EUR. Celková výška súdneho kolkového poplatku v sporoch týkajúcich sa majetku nesmie prevýšiť 15 000 EUR (článok 80 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade žaloby o výživné vo forme pravidelných platieb sa výška pohľadávky stanoví na základe celkovej ročnej výšky platieb (článok 85 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade žalôb o výživné sú navrhovateľa oslobodení od súdneho kolkového poplatku (článok 83 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak osoba nemá dostatočné finančné zdroje, môže v rámci postupu stanoveného v zákone o štátom zaručenej právnej pomoci získať štátom zaručenú právnu pomoc. Druhotná štátom zaručená právna pomoc sa vzťahuje aj na úhradu trov konania, ktoré vznikli v občianskom súdnom konaní.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi rodičmi a deťmi

Súd môže vydať príkaz na poskytnutie výživného a uložiť ním jednému rodičovi alebo oboom rodičom, ktorý si neplní (ktorí si neplnia) povinnosť vyživovať svoje deti, aby im poskytol (poskytli) výživné týmito spôsobmi: 1. mesačná platba; 2. jednorazová suma; 3. prevod majetku dieťaťu. Do rozhodnutia vo veci môže súd nariadiť predbežnú platbu výživného. Výška výživného musí zodpovedať potrebám detí a finančnej situácii rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa. Oba rodičia musia vyživovať svoje deti v súlade s vlastnou finančnou situáciou (články 3.192 a 3.196 Občianskeho zákonníka).

V konaní začatom na návrh dieťaťa, rodiča dieťaťa, štátnej inštitúcie na ochranu práv dieťaťa alebo prokurátora môže súd znížiť alebo zvýšiť výšku výživného, ak sa po vydaní príkazu na poskytnutie výživného podstatne zmenila finančná situácia strán. Zvýšenie výšky výživného možno nariadiť, ak existujú dodatočné výdavky spojené so starostlivosťou o dieťa (s ochorením, zranením, ošetrovaním alebo nepretržitou starostlivosťou). Ak je to potrebné, súd môže vydať príkaz na úhradu budúcich výdavkov spojených s liečbou dieťaťa. Na žiadosť osôb uvedených v predchádzajúcom texte môže súd zmeniť skôr určenú formu poskytovania výživného (článok 3.201 Občianskeho zákonníka).

Výživné dospelého dieťaťa rodičom sa platí (priznáva) vo forme pevne stanovenej mesačnej platby. Súd určí výšku výživného s ohľadom na finančnú situáciu detí a rodičov, ako aj iné dôležité okolnosti prípadu. Pri určovaní výšky výživného musí súd vziať do úvahy povinnosť vyživovať všetky dospelé deti rodiča bez ohľadu na to, či bola žaloba o výživné podaná vo vzťahu ku všetkým deťom alebo iba k jednému z nich (článok 3.205 Občianskeho zákonníka).

V prípade, že sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, výška výživného sa každoročne indexuje v rámci postupu stanoveného vládou v súlade s mierou inflácie (článok 3.208 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi manželmi.

Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a určovaní jeho výšky súd musí vziať do úvahy trvanie manželstva, potrebu výživného, finančnú situáciu oboch manželov, ich zdravotný stav, vek, zárobkovú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde zamestnanie, a ďalšie dôležité okolnosti. Výživné sa môže nariadiť ako pevne stanovená jednorazová suma, mesačné platby alebo prevod majetku. Ak sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, v prípade podstatnej zmeny okolností môže ktorýkoľvek z manželov požiadať o zvýšenie, zníženie alebo zastavenie platieb. Pravidelné platby sa každoročne indexujú v rámci postupu stanoveného vládou (článok 3.78 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi bývalými manželmi.

Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a rozhodovaní o jeho výške súd musí vziať do úvahy trvanie manželstva, potrebu výživného, finančnú situáciu oboch bývalých manželov, ich zdravotný stav, vek, pracovnú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde prácu, a ďalšie dôležité okolnosti. Výživné sa zníži, určí ako dočasné alebo zamietne, ak existuje aspoň jedna z týchto okolností:

1. manželstvo trvalo kratšie ako jeden rok; 2. manžel, ktorý má právo na výživné, spáchal trestný čin voči druhému manželovi alebo jeho blízkym príbuzným; 3. manžel, ktorý má právo na výživné, privodil ich neistú finančnú situáciu vlastným zavineným konaním; 4. manžel, ktorý žiada o výživné, počas manželstva neprispel k spoločnému majetku alebo úmyselne konal proti záujmom druhého manžela alebo rodiny. Výživné sa môže nariadiť ako pevne stanovená jednorazová suma, mesačné platby alebo prevod majetku.

Ak sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, v prípade podstatnej zmeny okolností môže ktorýkoľvek z bývalých manželov požiadať o zvýšenie, zníženie alebo zastavenie platieb. Pravidelné platby sa vyplácajú počas života osoby oprávnenej na výživné a každoročne sa indexujú vzhľadom na infláciu v rámci postupu stanoveného vládou. Ak bývalý manžel, ktorému sa priznalo výživné, zomrie alebo znovu uzavrie manželstvo, platby výživného sa zastavia (článok 3.72 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi inými rodinnými príslušníkmi.

Ak je to možné, dospelý súrodenec musí vyživovať maloletého súrodenca, ktorý takúto podporu potrebuje, nemá rodičov alebo od nich nedokáže získať výživné (článok 3.236 Občianskeho zákonníka). Dospelé vnúčatá, ktoré majú takú možnosť, musia vyživovať starých rodičov, ak tí nie sú schopní pracovať a potrebujú podporu. Starí rodičia, ktorí majú takú možnosť, musia vyživovať svoje maloleté vnúčatá, ktoré nemajú rodičov alebo od nich nedokážu získať výživné (článok 3.237 Občianskeho zákonníka). Ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorými sa upravuje vzájomná vyživovacia povinnosť medzi deťmi a rodičmi, sa uplatňujú *mutatis mutandis*.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba povinná na plnenie výživného musí platiť výživné osobe oprávnenej na výživné. Ak návrh v mene maloletého dieťaťa podáva rodič, výživné sa neplatí dieťaťu, ale rodičovi. Ak bol dieťaťu ustanovený poručník alebo opatrovník, výživné sa vypláca tomuto poručníkovi, resp. opatrovníkovi, ktorý ho musí použiť výlučne v záujme dieťaťa.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Žiadosti o výkon súdnych rozhodnutí sa musia adresovať súdnemu úradníkovi. Základom opatrenia na nútený výkon je vykonateľný titul, ktorý sa predloží. Medzi vykonateľné tituly okrem iného patria príkazy na nútený výkon vydané na základe súdneho rozhodnutia, ako aj súdne príkazy. Keď sa vykonateľné rozhodnutie stane konečným, súd prvého stupňa vydá osobe oprávnenej na výživné na základe písomnej žiadosti príkaz na nútený výkon.

Vyhýbanie sa vyživovacej povinnosti vo vzťahu k dieťaťu je trestné podľa trestnoprávnych predpisov: v článku 164 Trestného zákona sa stanovuje, že osoba, ktorá sa vyhýba súdom uložennej povinnosti vyživovať dieťa, platiť výživné na dieťa alebo poskytovať dieťaťu inú potrebnú finančnú pomoc, sa potrestá verejnoprospešnými prácami, obmedzením slobody, zadrzaním alebo trestom odňatia slobody až na dva roky. Nedodržanie súdneho rozhodnutia inej povahy môže takisto podliehať trestnej zodpovednosti: podľa článku 245 Trestného zákona sa osoba, ktorá nedodrжала iné ako trestnoprávne súdne rozhodnutie, dopustila prečinu, za ktorý možno uložiť verejnoprospešné práce, pokutu, obmedzenie slobody alebo zadržanie.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V prípade vymáhania od fyzických osôb nemôžu byť predmetom núteného výkonu domáce, pracovné materiály alebo materiály na odbornú prípravu alebo iný majetok, ktorý je potrebný na živobytie osoby povinnej na plnenie výživného alebo jej rodiny, na jej zamestnanie alebo odbornú prípravu. Zoznam uvedeného majetku sa stanovuje v príručke o nútenom výkone rozhodnutí. Navyše nie je možný nútený výkon vo vzťahu k sume peňažných prostriedkov do výšky minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou ani vo vzťahu k predmetom, ktoré potrebujú deti a osoby so zdravotným postihnutím (článok 668 Občianskeho súdneho poriadku).

Zrážky z časti podielu mzdy alebo rovnocenných platieb a príspevkov osoby povinnej na plnenie výživného do výšky minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou sa vykonávajú na základe vykonateľných titulov, až kým sa nedosiahne celá suma, ktorá sa má vymôcť. Ak dochádza k nútenému výkonu výživného vo forme pravidelnej platby alebo náhrady škody spôsobenej zmrzačením, iným zdravotným poškodením alebo smrťou živiteľa, výška zrážok je na úrovni 30 %, ak sa nestanovuje inak v príkaze na nútený výkon, nevyžaduje inak v právnych predpisoch alebo ak súd nevyžaduje inak. Zrážky z časti mzdy a rovnocenných platieb a príspevkov, ktorá prevyšuje minimálnu mesačnú mzdu stanovenú vládou, sa rovnajú 50 %, ak sa v právnych predpisoch nevyžaduje inak alebo súd nevyžaduje inak (článok 736 Občianskeho súdneho poriadku). V článku 739 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto vymedzuje suma peňažných prostriedkov, ktoré nepodliehajú vymáhaniu (napríklad dávky v materstve a v otcovstve, dávky na starostlivosť o dieťa atď.). Vymáhanie peňažných prostriedkov, ktorého predmetom je majetok osoby povinnej na plnenie výživného, nie je dovolené, ak osoba povinná na plnenie výživného predložila súdnemu úradníkovi dôkazy preukazujúce, že vymáhaťelnú sumu a trovy núteného výkonu možno vymôcť za šesť mesiacov alebo v prípade vymáhania vykonávaného na jedinom obydľi osoby povinnej na plnenie výživného, v ktorom má pobyť, za 18 mesiacov prostredníctvom zrážok súm stanovených v článku 736 Občianskeho súdneho poriadku z mzdy, dôchodku, študentského grantu alebo iného príjmu osoby povinnej na plnenie výživného.

Príkazy na nútený výkon na základe súdnych rozhodnutí možno predložiť na nútený výkon v lehote piatich rokov od právoplatnosti súdneho rozhodnutia. Ak sa v súdnom rozhodnutí vyžaduje vymáhanie vo forme pravidelných platieb, vykonateľný titul zostáva v platnosti počas celého obdobia vymáhania, pričom stanovená lehota začína plynúť v deň uplynutia lehoty na každú platbu (článok 605 Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Štát vypláca výživné maloletým deťom, ktoré nedostali výživné od svojich rodičov alebo dospelých blízkych príbuzných, ktorí majú možnosť vyživovať dieťa (článok 3.204 Občianskeho zákonníka), počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac. Dávky výživného prideliuje a vypláca Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce. Pri podaní žiadosti o dávku musí žiadateľ (rodič, ktorému súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo poručník, resp. opatrovník) predložiť tieto dokumenty: žiadosť o dávku výživného, rozhodnutie súdu alebo súdom potvrdenú zmluvu o výživnom na dieťa alebo ich overené kópie, alebo prepisy výpisov z nich, v ktorých sa uvádza stanovená výška požadovaného výživného na dieťa, ako aj dokumenty, ktorými sa preukazuje, že: dieťa je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve; dieťa počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac vôbec nedostalo výživné alebo dostalo iba časť výživného; žiadateľ je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve (ak inštitúcia nemôže získať uvedené dokumenty alebo údaje zo štátnych registrov, registrov inštitúcie alebo štátnych informačných systémov). Platbou dávky výživného v súlade so stanoveným postupom nadobúda Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce od chvíle, keď je dávka zaplatená, právo vymáhať od osoby povinnej na plnenie výživného uhradené sumy, ako aj úrok z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Rozhodnutie o vymáhaní uhradených súm dávok výživného a/alebo úroku spoločne predstavuje vykonateľný titul.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Pozri otázku 12.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Služba štátom zaručenej právnej pomoci je ústredným orgánom, ktorý je oprávnený na výkon úloh vymedzených v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „nariadenie o výživnom“).

Ak sa návrhy týkajú vyživovacej povinnosti osôb mladších ako 21 rokov, ktoré vyplývajú zo vzťahov medzi rodičmi a deťmi, úlohy ústredného orgánu uvedené v článku 51 nariadenia o výživnom plní Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce.

Kontaktné údaje Služby štátom zaručenej právnej pomoci:

Adresa: Odminių g. 3, 01122 Vilnius, tel. +370 70000211, fax +370 70035006, e-mail: teisinepagalba@vgtpt.lt

Kontaktné údaje Rady štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce:

Pobočka Rady štátneho fondu sociálneho poistenia v Mažeikiai, adresa: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, tel. +370 (443) 26659, fax +370 (443) 27341, e-mail: mazeikiai@sodra.lt

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri otázku 14.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

V Litve sa uplatňuje Haagsky protokol z roku 2007.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak sa uplatňuje nariadenie o výživnom, právna pomoc sa poskytuje v súlade s článkami 44 až 47 nariadenia o výživnom, článkom 31-5 zákona o vykonávaní právnych predpisov Európskej únie a medzinárodných právnych predpisov o občianskom súdnom konaní a zákonom o štátom zaručenej právnej pomoci. Žiadosti o štátom zaručenú právnu pomoc sa postupujú priamo príslušným orgánom zodpovedným za štátom zaručenú právnu pomoc (Službe štátom zaručenej právnej pomoci a jej miestnym pobočkám).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

S cieľom vykonať ustanovenia nariadenia o výživnom sa prijali zmeny litovského zákona o vykonávaní právnych predpisov Európskej únie a medzinárodných právnych predpisov o občianskom súdnom konaní. V nich sa vymedzujú inštitúcie, ktoré sú oprávnené na výkon úloh ústredného orgánu podľa nariadenia o výživnom, a postup poskytovania právnej pomoci a inštitúcie, ktoré plnia úlohu ústredného orgánu, sa v nich oprávňujú na bezplatné získavanie údajov potrebných na plnenie úloh stanovených v nariadení o výživnom od štátnych a samosprávnych inštitúcií, iných subjektov, bánk a iných úverových a finančných inštitúcií, ako aj zo štátnych registrov a iných informačných systémov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.